

اشاعه اطلاعات جمع‌آوری شده. علیرغم مشکلات موجود، ما در هیچ مقطعی از کار متوقف نشدیم و تا امروز سعی کرده‌ایم اطلاعات کلیه منابع و اصل منابع را به صورت روزآمد داشته باشیم.

خانم محبی: از زمانی که کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان را به عنوان یک کتابخانه تخصصی یا به عبارت روشن‌تر یک کتابخانه مرجع کودک و نوجوان در تعریف کار خود آوردیم، وظایف ما سنگین‌تر شد. چرا که بیش از یک کتابخانه مرجع مطرح می‌شدیم و باید به شکل یک مرکز اطلاع‌رسانی عمل می‌کردیم. از این رو در آغاز، ابتدایی‌ترین کاری که ممکن بود انجام دهیم، جمع‌آوری منابعی بود در ارتباط با کودک و نوجوان.

کتاب ماه: منابع مرجع که عبارتند از دائرةالمعارف‌ها، فرهنگ‌ها، کتابشناسی‌ها... و غیره در هر حوزه موضوعی از اهمیت ویژه‌ای برای پژوهشگران برخوردار است. با توجه به این مهم، کتابخانه مرجع به عنوان یک کتابخانه تخصصی در حوزه کار با کودک و نوجوان، برای تهیه و تولید این گونه منابع، چه اقداماتی به عمل آورده است.

خانم محبی: در ابتدای کار، شروع به سازماندهی مجموعه اطلاعات و منابع جمع‌آوری شده در گذشته کردیم. این مجموعه‌ها موارد مختلفی را شامل می‌شد. از جمله «فهرست مقالات کودک و نوجوان» که پایه و اساس آن به سال ۱۳۶۲ برمی‌گشت؛ و قسمت اول آن مقالات مربوط به کودک و نوجوان در مطبوعات ایران می‌شد، که به صورت برگه‌های تنظیم شده موجود بود. این مجموعه را به عنوان پایه جهت شروع کار در نظر گرفتیم. علاوه بر آن، از همان مراحل اولیه کار به دو مورد کتابشناسی نیز فکر می‌کردیم. «کتابشناسی درباره کودکان و نوجوانان» و «کتابشناسی برای کودکان و نوجوانان»، از این رو سیاست کتابخانه براین اساس گذاشته شد که مجموع کتاب‌های مربوط به این دو حوزه را در کتابخانه داشته باشیم. بنابراین علاوه بر تهیه اطلاعات توصیفی آنها به گونه کتابشناسی، اصل منابع نیز برای کتابخانه تهیه می‌شد. این از ویژگی‌های استثنایی این کتابخانه است، که شما در هیچ یک از کتابخانه‌هایی از این نوع نمی‌بینید.

کتاب ماه: چه طرح‌هایی در زمینه تهیه منابع مرجع در این کتابخانه صورت گرفته است؟

خانم محبی: منابعی که تا به حال بر روی تهیه آنها کار شده است، عبارتند از: «فهرست مقالات و نوشته‌های مربوط به کودکان و نوجوانان در مطبوعات ایران»، «کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان» و «فهرستگان کودکان و نوجوانان».

برای تهیه فهرست مقالات، اقدام به تهیه کلیه نشریاتی که مربوط به کودک و نوجوان می‌شد، کردیم. و مقالات موردنظر را استخراج کردیم.

جمع‌آوری و استخراج مقالات در دو بخش فارسی و غیرفارسی صورت گرفت. مقالات فارسی شامل اطلاعات توصیفی و تحلیلی مقالات و نوشته‌های بیش از ۱۵۰ عنوان نشریه و روزنامه درباره کودک و نوجوان و برای کودک و نوجوان است. مقالات غیرفارسی، عمدتاً

کار مرجع نیاز به حمایت دارد

گفت‌وگو با دست‌اندرکاران تولید منابع مرجع در حوزه کودک و نوجوان

● فرزانه طاهری قندهاری

شورای سیاستگذاری کتابخانه مرجع متشکل است از چهار کارشناس مسئول گروه‌های شاغل در کتابخانه مرجع، معاونت پژوهشی و معاونت تولید، مدیر کتابخانه و یک نفر کارشناس مدعو یا شاغل در کانون به پیشنهاد معاونت پژوهشی و تصویب مدیرعامل که موظف به برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در مسیر دستیابی به اهداف و وظایف مؤکد در اساسنامه می‌باشد.

کتاب ماه: با توجه به این که تهیه و توزیع اطلاعات برای کودکان و نوجوانان و یا درباره آنها از هدف‌های اصلی و اولیه کانون محسوب می‌شود، کتابخانه مرجع کانون به عنوان یک مرکز اطلاع‌رسانی و پژوهشی چه اهدافی را دنبال می‌کند و تا چه حد به این اهداف نزدیک شده است؟

خانم احمدی: فعالیت‌های کتابخانه مرجع کانون عبارت است از: گردآوری، سازماندهی، ذخیره، بازیابی و اشاعه اطلاعات موجود در حوزه تخصصی کتابخانه، ایجاد تسهیلات لازم برای مراجعه کنندگان به منظور استفاده مطلوب از منابع موجود، کمک به امر آموزش، پذیرش کارآموزان رشته‌های مربوط، بالاختص مربیان و کتابداران کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سایر اقداماتی که برای بهره‌گیری از فعالیت‌های فوق‌ضروریست. کلیه این فعالیت‌ها در غالب چهاربخش برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود، این بخش‌ها عبارتند از: بخش گردآوری و تهیه مواد، بخش خدمات فنی (سازماندهی)، بخش خدمات اطلاع‌رسانی و اشاعه مواد و بخش خدمات ماشینی و کامپیوتر.

بعد از سال ۱۳۷۰ که اساسنامه کتابخانه مرجع تنظیم و تصویب شد، دو برنامه در دستور کار قرار گرفت: ابتدا گردآوری و دسته‌بندی مجموعه مواد نوشتاری چاپ شده در حوزه کتاب کودک و نوجوان بود و مرحله بعد،

کتابخانه مرجع یکی از واحدهای فعال و تخصصی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است. که امر گردآوری بانک اطلاعات منابع درباره کودک و نوجوان و برای کودک و نوجوان را برعهده دارد. برای آگاهی از چگونگی فعالیت‌های این واحد در امر تهیه منابع مرجع برای کودکان و نوجوانان و پژوهشگران و اساتیدی که در این حوزه موضوعی فعالیت دارند، با سرکار خانم احمدی مدیر کتابخانه مرجع و سرکارخانم محبی که در بخش خدمات اطلاع‌رسانی فعالیت دارند، گفت‌وگویی داشتیم که حاصل آن را در زیر می‌خوانید.

کتاب ماه: لطفاً از کتابخانه مرجع و جایگاه آن در ساختار سازمان کودکان و نوجوانان تعریفی را ارائه دهید؟

خانم احمدی: کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کتابخانه‌ای است تخصصی که در حوزه ادبیات، خواندنی‌ها و هنر کودکان و نوجوانان فعالیت می‌کند. منابع این کتابخانه اعم از کتاب، پیاوند، نقشه، میکروفیلم، میکروفیش و به طور کلی مواد دیداری - شنیداری به لحاظ موضوعی شامل کلیه موادی است که برای کودکان و نوجوانان در ایران منتشر می‌شود. گزیده مواد غیرفارسی که برای کودکان و نوجوانان در سراسر جهان منتشر می‌شود و کتاب‌های برگزیده‌ای که درباره کودکان و نوجوانان (به فارسی و غیرفارسی) منتشر می‌شود. استفاده کنندگان و مراجعه کنندگان این کتابخانه کلیه علاقه‌مندان و دست‌اندرکاران ادبیات، خواندنی‌ها و هنر کودکان و نوجوانان اعم از کارکنان رسمی و غیررسمی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، استادان، معلمان، پژوهشگران، مترجمان، نویسندگان، تصویرگران و دانشجویان را دربر می‌گیرد.

انگلیسی است که از نشریات انگلیسی زبان به صورت گزیده استخراج شده است. در حال حاضر مجموعه مقالات، بین ۶۰ تا ۷۰ هزار مقاله را شامل می‌شود که از این تعداد حدود ۳۵۰۰ مقاله آن غیرفارسی است. کلیه اطلاعات توصیفی این مقالات به صورت کارتهای دست‌نویس در برگه‌ها موجود است. از این تعداد تا به حال، ۵ شماره در ۷۵۰ نسخه به چاپ رسیده است که اطلاعات توصیفی بیش از ۱۷۰۰۰ مقاله و نوشته را دربر می‌گیرد. مقالات مزبور بین سال‌های ۱۳۶۲-۱۳۶۶ در نشریات و روزنامه‌ها چاپ شده است.

مطالب هر جلد مشتمل بر دو بخش است. بخش اول شامل مقالاتی درباره کودکان و نوجوانان است که به معرفی و بررسی مسائل کودکان و نوجوانان در مطبوعات می‌پردازد، که اغلب جنبه تحقیقی دارند. بخش دوم شامل مقالاتی برای کودکان و نوجوانان است. این بخش از فهرست به کلیات هنر و ادبیات، داستانها، اشعار، نامه‌ها و دانستنیهایی اختصاص دارد که در نشریات ویژه کودکان و نوجوانان برای آنها انتشار یافته است. مطالب هر بخش براساس موضوعات فرعی و زیر هر موضوع براساس تاریخ انتشار مرتب شده است. به منظور بازیابی سریع منابع موردنظر در هر شماره، یک فهرست تفصیلی که شامل سرفصل‌های موضوعی کلی و فرعی است، یک فهرست راهنما که شامل کلید واژه‌های موضوعی و نام پدیدآورندگان هر مقاله است و یک فهرست «جراید فهرست شده» در نظر گرفته شده است. در حوزه کار بر روی کتابشناسی کتاب‌های کودک و نوجوان، قبل از تهیه و چاپ «کتابشناسی توصیفی کتاب‌ها کودکان و نوجوانان» ۳ منبع دیگر توسط کانون تهیه شده بود.

اول «کتاب‌های مناسب برای کتابخانه‌های دبستانی، دبیرستانی و عمومی» که توسط کانون و با همکاری خانمها مهین تفضلی و فرنگیس امید(شفا) و آقای نورالله مرادی در سال ۱۳۴۹، در ۲۲۸ صفحه به چاپ رسیده بود. ناشر این مجموعه، وزارت آموزش و پرورش بود.

دوم «کتابنامه: فهرست کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان»، که در سال‌های ۱۳۵۱-۱۳۵۲ در ۴ جلد منتشر شده است.

سومین منبع در این زمینه، «کتاب‌های مناسب برای کودکان و نوجوانان» بود که در سال ۱۳۶۸ در ۳۰۲ صفحه به چاپ رسید. کار بروی «کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان» از سال ۱۳۷۱ با مراجعه به کتابخانه‌هایی که گمان می‌رفت بیشترین مقدار کتاب کودک و نوجوان را داشته باشند، شروع و با مراجعه به ناشران، کتاب‌فروشی‌ها، نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های کتاب کودک و نوجوان، کتابشناسی‌ها، فهرست‌ها، انتشارات، اطلاعات این کتابشناسی تکمیل گردید. این کتابشناسی کلیه آثاری را در برمی‌گیرد که برای کودکان و نوجوانان در محدوده زمانی آغاز ۱۳۵۷ تا پایان ۱۳۷۱ به زبان فارسی در ایران و سایر کشورها و یا به زبان‌های دیگر در ایران منتشر شده است. (ترکی، ارمنی،

● احمدی: گردآوری، سازماندهی، ذخیره، بازیابی و اشاعه اطلاعات موجود در حوزه کودک و نوجوان، ایجاد تسهیلات لازم برای مراجعه کنندگان به منظور استفاده مطلوب از منابع موجود و کمک به امر آموزش، از فعالیت‌های کتابخانه مرجع کانون است.

● محبی: منابع مرجعی که تا به حال کار شده، عبارتند از: «فهرست مقالات و نوشته‌های مربوط به کودکان و نوجوانان در مطبوعات ایران»، «کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان» و «فهرستگان کودک و نوجوان». ... در حال حاضر مجموعه مقالات بین ۶۰ تا ۷۰ هزارمقاله را شامل می‌شود.

کردی،...) این کتابشناسی علاوه بر اطلاعات توصیفی، حاوی چکیده کوتاهی از هر کتاب است. متن اصلی کتابشناسی برحسب ردیف الفبایی عنوان کتابها است که برای بازیابی سریع اطلاعات سه نمایه نام کسان، موضوع و ناشران در پایان کتاب آورده شده است.

علاوه بر این، کتاب دارای دو بخش جویز و نقد است. بخش جویز حاوی اطلاعات کتاب‌هایی است که در سال‌های گذشته موفق به کسب جوایزی در جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های کتاب کودک و نوجوان در داخل و خارج کشور شده‌اند. و بخش نقد، حاوی اطلاعات کتاب‌هایی است که در نشریات و مجموعه‌های مختلف نقد و بررسی شده‌اند. این کتابشناسی با حدود ۷۵۰۰ مدخل در ۳ جلد با تیراژ ۱۵۰۰ نسخه در سال ۱۳۷۴ با همکاری دفتر پژوهش‌های فرهنگی به چاپ رسید.

سومین منبع «فهرستگان کودک و نوجوان» است. از سال ۱۳۵۸ تا پایان ۱۳۷۵ که در دو جلد تهیه شده است. این منبع، کتابشناسی مشترکی با حدود ۱۲۰۰ عنوان کتاب (تألیف و ترجمه چاپ اول) درباره کودک و نوجوان، زمینه‌های مختلف موضوعی از قبیل روانشناسی، آموزش و پرورش، هنر، ادبیات، حقوق کودکان، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تربیت معلم، ... و کلیه حوزه‌های موضوعی وابسته را دربر می‌گیرد. جلد اول با بیش از ۹۴۰ مدخل به معرفی کتاب‌های متعلق به سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۷۲ و جلد دوم با بیش از ۳۵۰ مدخل به معرفی کتاب‌های چاپ شده در سال‌های ۱۳۷۳-۱۳۷۵ می‌پردازد. متن اصلی فهرستگان دارای تنظیم موضوعی براساس رده‌بندی دیویی (۰۰۰-۹۹۹) است و زیر هر موضوع کتاب‌ها، براساس الفبایی

حرف‌به‌حرف نام پدیدآورندگان مرتب شده‌اند. هر مدخل علاوه بر اطلاعات توصیفی و تحلیلی، چکیده‌ای از مطالب کتاب را دربر می‌گیرد. نام کتابخانه‌هایی که یک نسخه از آن منبع را در اختیار دارند و همچنین موضوعات هر منبع قید شده است. در پایان کتاب، برای بازیابی سریع اطلاعات، نمایه عنوان، موضوع و پدیدآورندگان در نظر گرفته شده است. این سه فهرست، مجموعاً اطلاعات منبع‌شناسی کامل و جامعی را در اختیار علاقه‌مندان به این حوزه موضوعی قرار می‌دهد.

کتاب ماه: چه طرح‌هایی در زمینه تهیه منابع مرجع در حال حاضر در دست کار است؟

خانم محبی: کار بر روی فهرست‌های یاد شده، کماکان ادامه دارد. در حال حاضر مقالات ۱۳۶۷ «فهرست مقالات و نوشته‌های مربوط به کودک و نوجوان در مطبوعات ایران» برای چاپ رفته است. مقالات سال‌های ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ را آماده کرده‌ایم. کار بر روی مقالات مربوط به سال ۱۳۷۰ در دست انجام است و اطلاعات مقالات ۱۳۷۱-۱۳۷۲ هم به صورت دستنویس در برگه‌ها موجود است.

خانم احمدی: در مورد کار «کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان» باید بگویم، کتابشناسی کتاب‌های سال ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ برای چاپ آماده است. کتابشناسی کتاب‌های سال ۱۳۷۴ برای حروفچینی آماده است و کتابشناسی کتاب‌های سال ۱۳۷۵ در دست کار است. تأخیر زمانی موجود به دلیل توزیع نامناسب کتاب‌های کودکان و نوجوانان در بازار است که باعث می‌شود نتوانیم کتابشناسی هر سال را در پایان همان سال ببندیم. چراکه دیده می‌شود بعد از یک سال تا یک سال و نیم هنوز کتاب‌هایی با تاریخ گذشته وارد بازار کتاب می‌شوند و یا به دست ما می‌رسند. بنابراین بایک فاصله زمانی یک سال تا یک سال و نیم کار را می‌بندیم و تکمیل می‌کنیم.

کتاب ماه: در جمع‌آوری، ذخیره و دسته‌بندی اطلاعات مشکلی ندارید؟

خانم احمدی: در جمع‌آوری حوزه نشریات و مطبوعات مشکلی نداریم. چون اکثر این نشریات را تهیه می‌کنیم و اکثر آنها را مشترک هستیم. سالی یک‌بار هم با مراجعه به جشنواره مطبوعات، عناوینی را که احتمال می‌دهیم ندیده باشیم، در آنجا کنترل می‌کنیم. ولی در حوزه کتاب، مشکلات وجود دارد، البته سال‌های اخیر خیلی از مشکلات حل شده است. سال‌های گذشته اصلاً منبعی نبود که بگوییم براساس این منبع موفق به کلیه کتاب‌های کودکان و نوجوانان منتشر شده دسترسی پیدا کرده‌ایم. اما در چندسال اخیر با منابعی که توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ می‌رسد ۸۰ تا ۹۰ درصد می‌توانیم مطمئن باشیم این اطلاعات همان اطلاعات کتاب‌هایی است که بعداً به بازار کتاب می‌آید. منتهی همچنان با بازار کتاب و تأخیر در توزیع نامناسب کتاب‌ها مشکل داریم و باید هر ۱۵ روزی یک‌بار به بازار کتاب مراجعه کنیم تا ببینیم چه کتاب‌های جدیدی به بازار آمده‌اند. البته با خانه کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ارتباط داریم و براساس مذاکرات انجام شده از هر کتاب کودک و نوجوان یک نسخه برای کتابخانه مرجع کانون کنار گذاشته می‌شود.

به هر حال هنوز به آخرین کتاب‌های چاپ شده به گونه‌ای سریع دسترسی نداریم.

کتاب ماه: آیا در گردآوری و تولید این کتابشناسی‌ها، به شیوه‌های صحیح تهیه این‌گونه منابع توجه شده است؟

خانم محبی: زمانی که کار را شروع کردیم، الگوی کاری کامل و دقیقی نداشتیم. لذا با کارشناسان مختلف و مراکز تخصصی صحبت کردیم و روشی که به نظر برای کتابخانه ما مناسب‌تر بود، انتخاب شد. اما در مورد فهرستگان وضع بهتر بود. چون کار تهیه فهرست کتاب در ایران امر تازه‌ای نبود و الگوهای از قبیل داشتیم.

ما الگوی کار را کتابشناسی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران قرار دادیم که با توجه به زبان کار و امکاناتی که در اختیار داشتیم برای شروع، الگوی مناسبی به نظر می‌رسید. ما مدعی نیستیم که این کارها کامل و بدون نقص است، قطعاً نواقصی وجود دارد. ولی به مرور سعی کرده‌ایم که این نواقص را مرتفع و کمتر کنیم و تجدیدنظری در کارها داشته باشیم.

خانم احمدی: در حال حاضر ما مرتب روی بخش کتاب‌های کودکان خود تجدیدنظر می‌کنیم. مشکل ما این است که هم باید الگوساز باشیم و هم الگوهایمان را تصحیح کنیم. چون هیچ مرجعی وجود ندارد. کتابخانه ملی نیز که قاعدتاً در حوزه کتاب باید برای ما مرجع باشد، حداقل ۳ سال از ما عقب‌تر است. یعنی ما مطلقاً نمی‌توانیم منتظر باشیم بینیم کتابخانه ملی در مورد کتاب‌های جدید چه تصمیمی می‌گیرد تا بعداً نیز آن را انجام دهیم.

البته ما با آنها ارتباط داریم و وقتی در کار سوالی برایمان مطرح می‌شود، با افرادی که در کتابخانه ملی هستند و کسانی که در حوزه تهیه کتابشناسی کار کرده‌اند و تجربه دارند، مشورت می‌کنیم. به عنوان مثال، در مورد فهرست مقالات، در شروع کار هر شماره نشستی داریم که روی شیوه‌ها و روند کار بحث می‌کنیم. ضمن این که نمی‌گذاریم کار در هیچ مرحله‌ای متوقف شود. در تمام مدت هم به دنبال این نکته هستیم که کار خود را تصحیح کنیم و کار را پیشرفته‌تر و سهیل الوصول‌تر سازیم.

کتاب ماه: با توجه به اهمیت تنظیم موضوعی و یا تهیه نمایه موضوعی برای این‌گونه منابع مرجع و با توجه به این امر که شما در صدد تهیه بانک اطلاعات کودک و نوجوان هستید، آیا در مجموع کارهایتان (انجام شده و در دست انجام) از یک بانک واژگان موضوعی واحد استفاده می‌کنید؟

خانم محبی: با توجه به مقالات و موضوع کار بعد از سال‌ها به واژه‌نامه موضوعی رسیده‌ایم که البته قابل پیاده کردن در سیستم ماشینی هم هست. شاید این واژه‌نامه به این صورت را در هیچ کجا نداشته باشیم. مینا و اساس کار در انتخاب واژگان‌های موضوعی سرعنوان‌های موضوعی فارسی و در مورد موضوعات مربوط به آموزش و پرورش از اصطلاحنامه آریک الگو گرفته‌ایم. البته در موضوعات هنر و ادبیات هنوز مشکل

● کتاب ماه: در جمع آوری، ذخیره و دسته‌بندی اطلاعات چه مشکلاتی دارید؟

احمدی: سال‌های گذشته اصلاً منبعی نبود که بگویم براساس این منبع موثق به کلیه کتاب‌های کودک و نوجوان منتشر شده دسترسی پیدا کرده‌ایم. اما در چندسال اخیر با منابعی که توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ می‌رسد ۸۰ تا ۹۰ درصد می‌توانیم مطمئن باشیم این اطلاعات همان اطلاعات کتاب‌هایی است که بعداً به بازار کتاب می‌آید.

داریم. تا جایی که امکان داشته سعی کرده‌ایم از خود چیزی به واژگان موضوعی اضافه نکنیم، مگر در مواقعی که هیچ واژه‌ای جوابگوی مطالب نبوده است.

کتاب ماه: این واژگان موضوعی به صورت مکتوب درآمده است؟

خانم محبی: بله، کلیه موضوعاتی که تا به حال در بخش مقالات استخراج شده‌اند، تایپ و صحافی شده‌اند و برای استفاده کسانی که بر روی فهرست مقالات کار می‌کنند، تکثیر شده است.

کتاب ماه: آیا از این واژگان موضوعی که قطعاً به مرور زمان هم شکل گرفته، هم در نمایه‌سازی موضوعی کتاب‌ها و هم در نمایه‌سازی مقالات استفاده می‌شود؟

خانم محبی: نه. فقط از آن در نمایه‌سازی موضوعی مقالات استفاده می‌شود، و برای نمایه‌سازی کتاب‌ها از سرعنوان‌های موضوعی فارسی استفاده می‌شود.

کتاب ماه: فکر نمی‌کنید اگر از یک واژگان موضوعی برای هر دو نوع اطلاعاتی استفاده شود، بهتر است؟

خانم محبی: این مورد که شما به آن اشاره می‌کنید، بسیار جالب است. اما به شرطی که فهرست‌نویسان، نمایه‌سازان و سایر کسانی که در این حوزه کار می‌کنند، با یک دستورالعمل مشخص و همزمان شروع به کار کنند. ولی بخاطر داشته باشید که ما کار را به مرور و با توجه به نیازهای روزافزون کتابخانه و مراجعه‌کنندگان آغاز کردیم.

خانم احمدی: من چنین چیزی را توصیه نمی‌کنم. در حال حاضر، در کتابخانه ما فقط اطلاعات مقالات و کتاب‌ها دسته‌بندی می‌شود. ولی آنچه که در اساسنامه و آیین‌نامه کتابخانه مرجع آمده، می‌گوید: کلیه مواد دیداری، شنیداری و... زمانی که تمام این منابع مطرح

باشد، درست است که در هر زمینه، ما باید مشترکات آنها را زیاد کنیم، تا دسترسی به آنها سهل‌تر باشد. به عنوان مثال، شاید ما بتوانیم یک کلید واژه را هم به یک کتاب، به یک مقاله، به یک نوار صوتی و هم به یک فیلم بدهیم. من فکر می‌کنم به هر بخش باید این اختیار را بدهیم که در حوزه خود یا توجه به امکان و نیاز خود به دسته‌بندی مطالب و نمایه‌سازی آنها بپردازد.

کتاب ماه: گروه‌های پژوهشی که در تهیه و تولید این کتابشناسی‌ها فعالیت می‌کنند، از چه ترکیبی تشکیل شده‌اند؟

خانم احمدی: در حال حاضر، «فهرست مقالات» توسط یک گروه ۶ نفره کار می‌شود. برخی از آنها دارای تخصص در تهیه اینگونه کتابشناسی‌ها هستند و برخی دیگر آموزش‌های لازم را دیده‌اند. البته گروه مزبور تحت نظارت یک سرپرست کار را تا نتیجه نهایی پیش می‌برد.

در فهرستگان کودک و نوجوان، خاتم محبی کار کردند که ایشان هم تجربه کافی در این حوزه را داشتند. در مورد کتابشناسی توصیفی هم گروهی کار می‌کردند که تماماً دارای سوابق و اطلاع و دانش کافی بودند. در حال حاضر هم ۲ نفر متخصص کتابداری در تهیه کاربرگ‌های اطلاعاتی و نمایه‌سازی کتابشناسی توصیفی کار می‌کنند.

کتاب ماه: آیا جملگی از کارکنان کانون هستند؟

خانم احمدی: این افراد هم از میان نیروهایی که در کانون مشغول به فعالیت هستند، انتخاب شده‌اند و هم از پژوهشگران خارج از کانون. علت این که من سعی می‌کنم از همکاران کانون برای کار دعوت کنم، مسأله شناخت حوزه موضوعی کار است. در حوزه ادبیات کودک و نوجوان موارد ویژه‌ای وجود دارد که با حوزه ادبیات بزرگسالان متفاوت است. پس لازمه کار حضور افرادی است که تا حدودی پیرامون موضوع ادبیات کودک و نوجوان شناخت لازم را داشته و کار کرده باشند که خیلی از مسائل با حضور این افراد و شناخت آنها از ادبیات کودک و نوجوان حل می‌شود. برای همین سعی می‌شود که اگر مثلاً یک گروه سه یا چهارنفره شروع به کار می‌کنند، حتماً یک یا دو نفر آنها از همکاران کانون و نفرات دیگر متخصص در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی باشند.

کتاب ماه: تخصیص بودجه برای تهیه این‌گونه منابع به چه نحو است؟

خانم احمدی: طبق اساسنامه کتابخانه مرجع، همه ساله بودجه کتابخانه مرجع جهت انجام طرح‌های پیشنهادی و خرید کتاب و نشریه، توسط مدیر کتابخانه تنظیم شده و پس از تصویب معاونت پژوهشی، با در نظر گرفتن اولویت‌های طرح‌ها در زمانهای پیش‌بینی شده به انجام می‌رسد و خرید کتاب و نشریه در فواصل زمانی خریداری می‌گردد.

کتاب ماه: با توجه به انبوه اطلاعات جمع‌آوری شده، آیا شیوه اشاعه اطلاعات را به صورت فعلی (چاپ) متناسب با حجم کار و موضوع کار می‌دانید؟

خانم احمدی: در اشاعه اطلاعات شما خود دست

اندرکار هستید و بهتر می‌دانید چه موانعی در مسیر کار وجود دارد. شما ملزم هستید ضرورت انجام و سپس چاپ آن را معرفی، دفاع و توجیه کنید. سخت‌ترین و مشکل‌ترین مرحله کار، آماده‌سازی و تدوین کتاب است. مرحله بعدی که چاپ است، به طور طبیعی انجام خواهد شد. ولی واقعیت امر این است که پرمشغله‌ترین مرحله برای ما پس از چاپ بوده است. این نوع کتاب‌های مرجع نیاز به حمایت دارند، باید برای آنها یارانه داده شود. کتاب‌هایی نیستند که بتوانند هزینه‌های خود را در کوتاه‌مدت و یا میان‌مدت در بازار بازگردانند. بنابراین طبیعی است طرفی که نقش تصمیم‌گیرنده در چاپ و توزیع این کتاب را دارد، اگر کاملاً توجیه نشده باشد، نشر این کتاب را حداقل از نظر زمانی چندان ضروری نمی‌بیند.

در اشاعه مناسب اطلاعات نیاز به ابزارهایی است که ما متأسفانه در حال حاضر در اختیار نداریم. بدیهی‌ترین و اولین، نیاز ماشینی شدن مجموعه است. اگر ما موفق به ماشینی کردن سیستم اطلاعاتی اینجا شویم، در این صورت امر اشاعه اطلاعات خیلی راحت‌تر و سهل‌تر خواهد شد. و تا زمانی که از این سیستم قدیمی یا به عبارتی سیستم دستی استفاده می‌کنیم، فکر می‌کنم کماکان مشکلاتی را در این زمینه خواهیم داشت. البته مقدمات کار فراهم شده و قولش را هم داده‌اند.

کتاب ماه : فکر نمی‌کنید اگر چاپ این اطلاعات نیز به موقع و صحیح انجام شود، می‌تواند در اشاعه اطلاعات گردآوری شده راهگشا باشد؟

خانم احمدی : صحبت شما قابل قبول و درست است. ببینید در کشورهای دیگر، مثلاً اروپایی، در رابطه با نشر کتاب‌های مرجع سیاست خاصی دارند. در واقع از ناشر کتاب‌های مرجع حمایت می‌شود. این حمایت برگرفته از همان سیاست خاص است. به عبارتی یک سیستم سنجیده برای توزیع وجود دارد. حال وضع خودمان را در قبال نشر و توزیع کتابشناسی‌های کودک و نوجوان تشریح می‌کنم. در مورد «فهرست مقالات» که شرح چگونگی تهیه آن مطرح شد، ما به این شکل کار را محاسبه کردیم. گفتیم از این کتاب ۱۵۰۰ نسخه چاپ می‌کنیم. ۲۵۰ نسخه آن را به کتابخانه‌های تحت پوشش کانون می‌دهیم. یک تعداد قابل ملاحظه هم از طریق هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی، در اختیار کتابخانه‌های عمومی کشور گذاشته می‌شود. تعدادی را هم به مراکز فرهنگی و کتابخانه‌های دانشگاهی ارسال می‌کنیم و آنچه می‌ماند در فروشگاه‌های کانون به فروش می‌رسند. این محاسبه‌ای که ما انجام دادیم و در صورت ظاهر هم محاسبه درستی را نشان می‌داد. اما وقتی با هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی طرح موضوع شد، پاسخ دادند که ما بودجه محدودی داریم و کتاب‌های مرجع را کمتر خریداری می‌کنیم و بیشتر کتاب‌هایی را تهیه می‌کنیم که مراجعه‌کنندگان کتابخانه‌های عمومی از ما می‌خواهند. مثلاً رمان، شعر، ... در حالی که اگر ما از یک سیستم هماهنگ و مطلوبی برخوردار باشیم، اولین جایی که باید چنین کتاب‌هایی را

● **احمدی :** کتاب‌های مرجع نیاز به حمایت دارند. باید برای آنها یارانه داده شود. کتاب‌هایی نیستند که بتوانند هزینه‌های خود را در کوتاه‌مدت و یا میان‌مدت در بازار بازگردانند.

● **ما در مورد «فهرست مقالات» محاسبه کرده بودیم که ۱۵۰۰ نسخه چاپ کنیم، با این حساب که تعداد قابل توجهی از طریق هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی در اختیار این کتابخانه‌ها قرار گیرد. اما وقتی با هیأت امنای موضوع مطرح شد، پاسخ دادند که ما بودجه محدودی داریم و کتاب‌های مرجع را کمتر خریداری می‌کنیم و بیشتر کتاب‌هایی را تهیه می‌کنیم که مراجعه‌کنندگان از ما می‌خواهند. مثلاً رمان، شعر، ...**

تهیه کنند، کلیه کتابخانه‌ها هستند. اعم از دانشگاهی، عمومی و تخصصی. بنابراین می‌بینید از ۱۵۰۰ نسخه فهرست مقالات به ۷۵۰ نسخه می‌رسیم. درست نصف تعداد نسخه پیش‌بینی شده. چرا؟ چون یکی از بازارهای مهم و درعین حال اصلی را از دست داده‌ایم. این ۷۵۰ نسخه هم، قریب نیمی از آن یعنی ۳۵۰ نسخه خوراک کتابخانه‌های کانون است. چیزی حدود ۱۰۰ نسخه آن برای مراکز فرهنگی و افراد مختلف ارسال می‌شود و آنچه می‌ماند، به توزیع و فروشگاه و این که در اختیار افراد علاقه‌مند قرار گیرد، نمی‌رسد.

البته اگر حمایت لازم جهت توزیع آنها وجود داشته باشد، خیلی هم خوب است و حرف شما دقیقاً درست است. در این خصوص توجه شما را به نکته دیگری جلب می‌کنم که طرح آن را در این گفت‌وگو ضروری می‌بینم. کل ناشرین حوزه ادبیات کودک و نوجوان در سراسر کشور، حدوداً ۵۰ ناشر فعال است. کل دست‌اندرکاران ادبیات کودک و نوجوان اعم از نویسنده، شاعر، تصویرگر، حدوداً ۲۰۰ نفر است. یعنی حداکثر ۲۵۰ مخاطب مستقیم و بقیه کسانی که با این منابع کار می‌کنند، پژوهشگران هستند. پژوهشگران هم برای هر موردی نمی‌روند کتاب بخرند. آنها نیاز منابع خود را با مراجعه به کتابخانه‌ها برطرف می‌کنند. بنابراین می‌بینید که جای چنین کتاب‌هایی تنها در کتابخانه‌هاست.

بنابراین ما بنا بر همان تعریف مشهور که با «چاپ، یک اثر ماندگار می‌شود»، ۷۵۰ نسخه بیشتر چاپ نمی‌کنیم. تنها به این علت که این آثار ماندگار شود. پاسخ من در رابطه با بحث اشاعه مناسب اطلاعات جمع‌آوری شده، از طرف شما «نه» است. یعنی می‌گویم خیر، این اطلاعات اشاعه پیدا نکرده است. چون

نمی‌توانسته به صورت جامع و درست در اختیار مصرف‌کننده این گونه اطلاعات قرار بگیرد. به عنوان مثال همین «کتابشناسی توصیفی» که ما ۱۵۰۰ نسخه چاپ کردیم. ما با افرادی مواجه هستیم که دست‌اندرکار ادبیات کودک هستند و خواسته‌اند این کتاب را تهیه کنند. ولی متأسفانه موفق نشده‌اند. یعنی الان به فروشگاه‌های کانون که مراجعه بکنید، از این کتابشناسی موجود نیست. با انبار یا بخش بازرگانی کانون نیز که تماس می‌گیریم، می‌گویند، موجودی این کتاب تمام شده. این مسأله یعنی این که ما یک توزیع ناموفق در مورد «کتابشناسی توصیفی» داشته‌ایم. در مورد «فهرست مقالات» تعداد نسخه‌های چاپ شده آنقدر کم است (۷۵۰ نسخه) که اصلاً به مرحله توزیع در فروشگاه‌ها نمی‌رسد. از این ۷۵۰ نسخه، ۵۰ نسخه را ارشاد برمی‌دارد. ۳۵۰ نسخه را بین کتابخانه‌های کانون توزیع می‌کنیم، حدود ۱۰۰ نسخه را به مراکز و شخصیت‌های فرهنگی می‌دهیم، یعنی ۴۵۰ نسخه آن به این شکل می‌رود. حدود ۲۰۰ نسخه باقی‌مانده را سعی می‌کنیم حفظ کنیم، و به صورت پراکنده در اختیار متقاضیان قرار بدهیم. چون این کتاب‌ها تجدید چاپ نمی‌شوند.

کتاب ماه : برای رفع مشکلاتی که در اشاعه اطلاعات جمع‌آوری شده، دارید، چه سیاست‌هایی را اتخاذ کرده‌اید؟

خانم احمدی : ببینید، این همان مطلبی است که به آن اشاره کردم. هدف اول گردآوری و ثبت اطلاعات بود. وقتی شما این مقالات را استخراج کردید، وقتی کار برگه‌های اطلاعاتی کتابشناسی‌ها را آماده کردید، نمایه‌هایش را تهیه کردید، یعنی آن اطلاع اولیه فراهم شد، بعد در یک شرایط مناسب که قرار بگیرد به سرعت می‌توانید آنها را در بازار اطلاعات عرضه کنید و اطلاعات را اشاعه دهید. مهم این است که شما فرصت تهیه و گردآوری را از دست ندهید. یعنی روزآمد بودن اطلاعات گردآوری شده را حفظ نمایید. الان اطلاعات ماخذشناسی ما در دو بخش کتاب و نشریات واقعاً روزآمد است. این که بتوانیم در عرض این ۵-۶ سال به نقطه‌ای برسیم که بتوانیم ادعا کنیم که ما دارای اطلاعات روزآمد در حوزه ادبیات کودک و نوجوان هستیم، فشار مضاعفی بوده که روی کل مجموعه آمده، یعنی کاری سنگین و فشرده. حال باید این اطلاعات اکتسابی را به مراکز که خوراک‌شان این اطلاعات است، عرضه کنیم. ولی تصمیم‌گیری در این مرحله از حدود اختیارات ما خارج است. سیاستی را که در حال حاضر پیش گرفته‌ایم، طرح مکرر ضرورت‌هایی است که در اطلاعات مناسب در قالب طرح‌ها و پیش‌طرح‌های پیشنهادی در این حوزه موضوعی است.

کتاب ماه : تا حدی کار شما به صورت چاپی توزیع شده است و در معرض دید و استفاده نیازمندان به اطلاعات این حوزه موضوعی قرار گرفته است و به هر حال در این حوزه موضوعی به عنوان تنها کارهای موجود مطرح شده‌اند. چه بازخوردی تا به حال از طرف استفاده‌کنندگان از این منابع داشته‌اید؟

خانم احمدی : در این مورد کتابی را که بیشتر می‌توانم روی آن صحبت کنم، «کتابشناسی توصیفی

کتابهای کودکان و نوجوانان» است. اکثر افرادی که برای دستیابی به اطلاعات کتاب‌های کودکان و نوجوانان به این کتاب مراجعه کرده‌اند، ما را برای ادامه کار تشویق کرده‌اند. چون قبلاً چنین کاری وجود نداشته، تهیه این حجم اطلاعات در یک جا و تهیه چکیده مختصر برای هر کتاب کاری مفید بود. البته پیشنهادهایی نیز برای بهبود کار شده است که ما در کتابشناسی سال ۱۳۷۲ اعمال کرده‌ایم و تغییراتی رانیز مجدداً در کتابشناسی سال ۱۳۷۴ داریم. ما براساس پیشنهادات و نظرات اصلاحی افراد صاحب‌نظر سعی در بالا بردن کیفیت این کار را داریم.

کتاب ماه: این اعلام نظرات اصلاحی و پیشنهادات از طرف جامعه استفاده کننده هم برای شما به عنوان تهیه کنندگان اینگونه منابع و هم برای مدیریت کانون به عنوان سیاست‌گذاران و حامیان این طرح‌های پژوهشی می‌تواند بسیار راهگشا و مفید باشد.

خانم احمدی: مدیریت کانون در جریان اینگونه بازخوردها قرار نمی‌گیرند. گروه‌های تحقیقی وقتی به کتابخانه مراجعه می‌کنند و متوجه می‌شوند که اطلاعات موردنظر (نیاز) آنها گردآوری و طبقه‌بندی شده است، بسیار خوشحال می‌شوند، چون کاری را که برای آن مثلاً شش ماه در نظر گرفته بودند در کمتر از سه هفته به نتیجه می‌رسند.

کتاب ماه: فکر نمی‌کنید زمان آن رسیده که بازخوردهای مثبت جامعه استفاده‌کننده از اینگونه منابع را باید به مدیریت کانون منعکس نمائید. و فکر نمی‌کنید انعکاس نتیجه استفاده بهینه از زمان، نیروی انسانی و بودجه صرف شده برای تهیه و تولید کاری مرجع و تأمین رضایت پژوهشگران این حوزه موضوعی شما را در گرفتن و جذب اطلاعات بیشتر و حل مشکلات کمک می‌کند؟

خانم احمدی: ببینید، مشکل ما توجیه مقامات مافوق نیست. مدیریت کانون در زمینه تهیه اینگونه منابع توجیه شده‌اند. چون بودجه تهیه این منابع را در اختیار ما می‌گذارند. در این بخش، آنها واقعاً کمک کرده‌اند. شاید اگر حمایت‌های آقای چینی فروشان نبود کتابشناسی توصیفی به چاپ نمی‌رسید. مشکل ما مراحل اداری کار است. در زمانی که مدیر بازرگانی با چاپ اینگونه منابع مخالف بود، می‌گفت ما نباید این حجم کاغذ و هزینه را برای کتابی که برگشت سرمایه ندارد، بگذاریم. آقای چینی فروشان گفتند این کتاب باید چاپ شود. مثلاً کتابشناسی توصیفی سال ۱۳۷۲ از بهمن ماه برای طرح روی جلد به واحد گرافیک رفته است. در صورتی که اگر دست ما بود این کار ظرف یک یا حداکثر ۲ هفته تمام شده بود. ولی هفت ماه است این کتاب در بخش گرافیک مانده است. برداشت من این است که چون ما خیلی سریع حرکت کرده‌ایم و جلو رفته‌ایم. این سرعت هماهنگ با دیگر بخش‌ها نبوده، کار گیر کرده است. این یک طرف قضیه است و طرف دیگر، مسایل دیگر. به عنوان مثال: برای چاپ و توزیع فهرست مقالات قراردادی با یک شرکت بستیم مینی بر این که بعد از چاپ ۷۵۰ نسخه را به کانون بدهد و ۷۵۰ نسخه بقیه را خود توزیع کند، وقتی دید هیأت امنای

کتابخانه‌های عمومی ایران برای خرید بخشی از کتاب‌ها جواب منفی می‌دهد و جاهای دیگر نیز به همین طور، ۷۵۰ نسخه خود را چاپ نکرد. چون اگر چاپ می‌کرد، بخش زیادی از کتاب‌ها روی دستش می‌ماند. من مطلبی را که در ابتدا گفتم، تکرار می‌کنم. ما متأسفانه برای یک چنین کارهایی یک برنامه‌ریزی و سیاست مشخص مالی نداریم. من که کتاب مرجع تهیه می‌کنم، می‌دانم که فرضاً ۱۰۰ کتابخانه مشتری قطعی من است. پس من ۱۵۰ نسخه از کار را تهیه (چاپ) می‌کنم. ۱۰۰ نسخه را به مشتری ثابت می‌دهم، ۵۰ نسخه را هم به مرور در بازار عرضه می‌کنم. ولی هرگز یک ناشر نمی‌تواند بگوید یک کتاب مرجع در می‌آورم که بعداً در طول سال‌های متمادی به مرور توزیع کنم. وقتی یک رمان به چاپ می‌رسد، ۸۰ درصد آن را مردم می‌خرند و ۲۰ درصد آن وارد کتابخانه‌ها می‌شود. ولی یک کتاب مرجع اینطور نیست. ۸۰ درصد باید جذب کتابخانه‌ها شود و این کار احتیاج به یک برنامه‌ریزی کلان دارد. این چیزی نیست که در اختیار ما باشد. کانون هم حق دارد. کانون می‌گوید من این کتاب را در می‌آورم. حداکثر جایی که می‌توانم توزیع کنم کتابخانه‌های تحت پوشش خودم است. مگر این که به صورت رایگان به تمام کتابخانه‌ها بفرستند. که وقتی فرستاد، هزینه‌ای کرده، بدون هیچ بازگشتی. برای همین، شما در حوزه کتاب کودک و نوجوان می‌بینید که کتاب داستان خیلی منتشر می‌شود ولی چهارتا کتاب مرجع و علمی برای بچه‌ها به چاپ نمی‌رسد. به خاطر این که کسی روی یک چنین کارهایی حتی کارهای ترجمه شده، نه تألیفی، سرمایه گذاری نمی‌کند.

کتاب ماه: آیا کتابخانه مرجع در تهیه منابع مرجع با سایر مراکز تحقیقاتی و اطلاع‌رسانی همکاری و مشارکت دارد؟

خانم احمدی: تنها مراکزی که در این حوزه فعالیت دارند، یکی ما هستیم و یکی هم شورای کتاب کودک. در این سالها، ما تلاش کردیم حتی المقدور برای تبادل اطلاعات به هم یاری برسانیم. حتی یک نسخه از هر کتابی را که منتشر می‌شود، برای شورای کتاب کودک می‌فرستیم. چون می‌دانیم که جایی است که در آن افراد وقتی می‌خواهند در حوزه ادبیات کودک و نوجوان تحقیق کنند، یا به شورای کتاب کودک می‌روند یا به کتابخانه ما می‌آیند. به عنوان نمونه، ما برای تهیه کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان قبل از انقلاب نیاز به یک تحقیقات ابتدایی داشتیم تا براساس آن اطلاعات، کار را شروع کنیم. با صحبتی که با آقای محمدی داشتیم، متوجه شدیم شورای کتاب کودک بر روی تاریخچه ادبیات کودک کار می‌کند. نتیجه تحقیقات آنها در شناخت مبداء شروع کار به ما کمک می‌کند.

کتاب ماه: با آموزش و پرورش چطور؟
خانم احمدی: ما جهت تکمیل اطلاعات کتابشناسی توصیفی کتاب‌های کودکان و نوجوانان سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۷۱ با آموزش و پرورش تماس برقرار کردیم. زیرا در یک دوره کوتاه آنها اقدام به

گردآوری کتاب‌های کودکان و نوجوانان کردند. کتاب‌های گردآوری شده درست در مقطع سال‌های ۱۳۵۹ به بعد بود که ما اطلاعات کتابشناسی حدود ۱۵۰۰ عنوان را در اختیار داشتیم. اما اصل کتاب در دسترس نبود و امید آن بود که این کتاب‌ها در مجموعه گردآوری شده توسط آموزش و پرورش پیدا شود. ولی متأسفانه به دلیل تغییراتی که در مدیریت و محل بوجود آمد، امکان دستیابی به آن منابع بوجود نیامد.

کتاب ماه: چه طرح‌هایی در زمینه تهیه منابع مرجع برای آینده پیش‌بینی شده است؟ به عنوان مثال، تهیه فهرست پایان‌نامه‌ها در حوزه ادبیات کودک و نوجوان یا مواد دیداری و شنیداری در این حوزه موضوعی؟

خانم احمدی: فعلاً نه، ابتدا طرح‌هایی مقدماتی جهت آرشوسازی از تمام مواد و منابع در حوزه ادبیات کودک و نوجوان و طرح ضرورت تأمین یک کتابخانه مرجع بین‌المللی مطرح شده است. ولی تماماً در حد فکر و صحبت است. ما در حال حاضر آرشیو فیلم، کتاب، عکس... در کانون داریم. این که این آرشیوها طبق اصولی استاندارد طبقه‌بندی شوند و اطلاعاتشان درجایی مثلاً در یک بانک اطلاعاتی ذخیره شود و شیوه استفاده از آنها تعریف شود، در قالب طرحی است که من پیش طرح آن را عنوان کرده‌ام. در حال حاضر بخش کتاب را که در اختیار دارم سازماندهی می‌کنم. بارها مطرح کرده‌ام که شما زمان را که بزرگ‌ترین فاکتور است، از دست می‌دهید. نوار صدایی که امروز به بازار می‌آید اگر امروز آنرا تهیه نکنید، شاید دیگر هیچ وقت به آن دسترسی پیدا نکنید. در مورد کتاب چون ناشر ملزم به تسلیم ۲ نسخه از هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده است و این نسخه‌ها به کتابخانه ملی، کتابخانه‌های ارشاد و کتابخانه مرکز اسناد می‌رود، بالاخره شما در جایی می‌توانید سرنخی از آنها پیدا کنید. ولی در مورد بقیه منابع این امر صادق نیست. در مورد پایان‌نامه‌ها چون برای استفاده از آنها نیاز به یک سلسله مقدمات است، تا حال به سراغ آنها نرفته‌ایم. یکی از این مقدمات گرفتن مجوز برای دسترسی به پایان‌نامه‌ها و در صورت نیاز تهیه کپی از روی آنهاست. این است که من گذاشته‌ام در یک فراغت بیشتر به سراغ آنها برویم. چون همه جا اطلاعات را به راحتی در اختیار نمی‌گذارند، در واقع اطلاعات را حفظ و حبس می‌کنند تا در اختیار بگذارند و روی اطلاعاتشان فوق‌العاده تعصب دارند. من از این تعصب بیشتر ناراحت می‌شوم.

کتاب ماه: با تشکر از شما سرکار خانم احمدی و خانم محبی که با طرح مسائلی متعددی به معرفی و فعالیت‌های صورت گرفته در کتابخانه مرجع کانون پرداختید. شک نیست که مجموعه فعالیت‌های شما و سایر دست‌اندرکاران و همکارانتان در کانون برای بالابردن سطح ارتقاء زمینه‌های تحقیقی در پهنه ادبیات کودک و نوجوان می‌باشد، باشد تا به زودی به تمامی مشکلات فائق شوید و فرصتی دیگر دست دهد تا از ثمرات تلاش‌هایتان برای جامعه اهل قلم و مطالعه نوشته شود. از این که وقتتان را برای این گفت‌وگو گذاشتید، تشکر می‌کنم.